

Helsinki

Helsingin kaupunki
Keskusvaalilautakunta

Presidentinvaali 2024

Vaalilautakunnan tehtävät

SISÄLLYS

VAALIPÄIVÄN TÄRKEÄT PUHELINNUMEROT	3
VAALILAUTAKUNNAN KOKOONPANO	3
ESTEELLISYYS	4
VAALIAVUSTAJA JA ÄÄNESTÄJÄN VALITSEMA AVUSTAJA	4
VAALITARKKAILIJOIDEN LÄSNÄOLO-OIKEUS	5
VAALIMATERIAALIN LUOVUTUSTILAISUUS	5
ÄÄNESTYSPAIKKA	6
ÄÄNESTYSKOPIT JA NIIDEN SJOITTAMINEN VAALIHUONEISTOON	6
ÄÄNESTYSPAIKAN OPASTEET	8
JÄRJESTYS ÄÄNESTYSPAIKALLA	8
KUVAAMINEN ÄÄNESTYSPAIKALLA	8
VAALIKERÄYKSET	9
OHEISTOIMINTA	9
ÄÄNESTÄJIEN LEMMIKKIELÄIMET	9
ÄÄNIOIKEUS PRESIDENTINVAALISSA	10
VAALIPÄIVÄÄ EDELTÄVÄT TOIMET	10
VAALILAUTAKUNNAN KOKOONTUMINEN VAALIPÄIVÄNÄ	10
VAALIPÄIVÄN KULKU TIIVISTETTYNÄ	11
ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN ALOITTAMINEN	12
ÄÄNESTYSTOIMITUS	13
1. Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen	14
1.1 Huiivia tai kasvomaskia käyttävän henkilön henkilöllisyyden toteaminen	14
2. Äänestäjän äänioikeuden toteaminen ja äänestämisen merkitseminen vaaliluetteloon	15
2.1 Tietosuoja	16
3. Äänestyslipun antaminen äänestäjälle	17

4. Äänestäminen	18
5. Äänestyslipun leimaaminen ja sen pudottaminen vaaliurna	18
YHTEENVETO ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN VAIHEISTA	21
ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN PÄÄTTÄMINEN	22
ALUSTAVA ÄÄNTENLASKENTA	22
VAALIPÖYTÄKIRJAN PITÄMINEN	22
VAALIPÄIVÄN ÄÄNESTYKSEN LOPETTAMINEN JA JÄLKITOIMENPITEET	23

LIITTEET:

LIITE 1: Vaalipöytäkirja

LIITE 2: Vaaliluettelo

LIITE 3: Vaaliluettelon laskelmasivu

PRESIDENTINVAALI 2024

VAALIPÄIVÄN TÄRKEÄT PUHELINNUMEROT

Keskusvaalilautakunnan toimiston päivystys, puh. 09 310 13344.

Äänestäjän **oikeaa äänestysaluetta** koskevat tiedustelut:

- Keskusvaalilautakunnan toimisto, puh. **09 310 13344**

tai

- Digi- ja väestötietovirasto, puh. **0295 535 530.**

Järjestyshäiriötapaukset:

- Hätäkeskuslaitos, puh. **112.**

VAALILAUTAKUNNAN KOKOONPANO

Presidentti valitaan suoralla, tarvittaessa kaksivaiheisella vaalilla. Ensimmäinen vaali toimitetaan sunnuntaina 28.1.2024. Mikäli kukaan ehdokkaista ei saa ensimmäisessä vaalissa yli puolia annetuista äänistä, järjestetään toinen vaali kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä. Mahdollinen toinen vaali toimitetaan sunnuntaina 11.2.2024.

Helsingin kaupunki on presidentinvaalia varten jaettu 167 äänestysalueeseen, joiden äänestyspaikat ovat vaalipäivänä avoinna kello 9–20.

Vaalipäivän äänestyksestä huolehtii kullakin äänestyspaikalla kaupunginhallituksen asettama vaalilautakunta.

Vaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, kolme jäsentä ja viisi varajäsentä, jotka **kaikki** osallistuvat lautakuntatyöskentelyyn. Lisäksi kaikkien vaalilautakuntaan valittujen sekä vaaliavustajien tulee osallistua ääntenlaskentaan äänestyshuoneistojen sulkeuduttua.

Vaalilain mukaan vaalilautakunta on päätösvaltainen, kun siinä on kolme jäsentä, joista yhden tulee olla puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Mikäli syntyy tilanne, jossa sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat tilapäisesti poissa, vähintään kolmijäseninen vaalilautakunta valitsee keskuudestaan tilapäisen puheenjohtajan, joka vastaa vaalilautakunnan työskentelystä.

Vaalilautakunnan puheenjohtaja vastaa lautakunnan työnjaon järjestämisestä.

ESTEELLISYYS

Mikäli ette pysty osallistumaan vaalilautakunnan työskentelyyn tai olette esteellinen, ilmoittakaa siitä välittömästi keskusvaalilautakunnan toimistoon sähköpostitse osoitteeseen vaali.kesvkl@hel.fi.

Esteellisyys tarkoittaa tilannetta, jossa käsittelyn puolueettomuus saattaa vaarantua asiaa käsittelevän henkilön ja käsiteltävän asian välisen suhteen vuoksi.

Esteellinen henkilö ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä asiaa käsiteltäessä. Vaalilain mukaan vaalilautakuntatyöskentelyyn ei saa osallistua vaalien ehdokas.

VAALIAVUSTAJA JA ÄÄNESTÄJÄN VALITSEMA AVUSTAJA

Jokaisella äänestyspaikalla tulee olla vaalilautakunnan nimeämä vaaliavustaja, joka äänestäjän pyynnöstä avustaa tätä äänestysmerkinnän tekemisessä äänestyslippuun. Avustajan on käytettävä rintamerkkiä, johon on merkitty sanat *vaaliavustaja* ja *valbiträde*.

Äänestäjän avustajana äänestysmerkinnän tekemisessä äänestyslippuun voi toimia vain

- vaalilautakunnan nimeämä vaaliavustaja tai
- äänestäjän itsensä valitsema avustaja tai
- äänestäjän niin halutessa vaalilautakunnan jäsen, jollei se viivytä äänestystä.

Vaaleissa ehdokkaana oleva henkilö tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaaliavustajana. Puolisolla tarkoitetaan aviopuolisoa tai avioliitonomaisessa suhteessa taikka rekisteröidyssä parisuhteessa elävää henkilöä.

Vaalilautakunta voi ottaa kaksi vaaliavustajaa, joiden täytyy olla tehtävään kykeneviä ja riittävän kielitaitoisia täysi-ikäisiä henkilöitä. Vaalilautakunta vahvistaa vaaliavustajien nimeämisen vaalipöytäkirjan kohtaan *Vaaliavustaja, Vaalilautakunnan nimeämät vaaliavustajat* (ks. liite 1).

Vaaliavustajaksi voidaan nimetä myös vaalilautakunnan jäsen tai varajäsen edellä mainittujen kelpoisuusrajoitusten täytyessä. Jos jäsen tai varajäsen nimetään vaaliavustajaksi, tulee kuitenkin huolehtia siitä, että vaalilautakunta on koko vaalipäivän äänestyksen ajan päätösvaltainen eli vähintään kolmijäseninen. Sinä aikana, jolloin jäsen tai varajäsen on vaaliavustajana, hän ei voi toimia vaalilautakunnan jäsenenä.

Vaaliavustaja ei saa osallistua vaalilautakunnan tehtäviin kuuluviin äänestystoimituksen eri vaiheisiin. Esimerkiksi äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen ja äänestyslipun leimaaminen eivät kuulu avustajan tehtäviin. Avustajat osallistuvat kuitenkin päivän päätteeksi suoritettavaan äänlaskentaan vaalilautakunnan apuna.

Vaaliavustajan tehtävänä on avustaa äänestäjiä. Avustajana toimiva henkilö on velvollinen täyttämään äänestyslippuun tunnollisesti, mitä äänestäjä haluaa, ja pitämään salassa äänestystoimituksessa saamansa tiedot. Avustajalle on korostettava, ettei hän missään tapauksessa saa vaikuttaa äänestäjän ehdokasvalintaan tai suositella äänestäjälle ketään ehdokasta. Avustajan on myös muistettava, että äänestys hoidetaan kunkin avustettavan äänestäjän kohdalla kiireettömästi, kohteliaasti ja asianmukaisella arvokkuudella.

Vaalilautakunnan on yhdessä vaaliavustajan kanssa huolehdittava siitä, että vanhuksset ja liikuntarajoitteiset voivat äänestää äänestyspaikassa. Äänestyspaikkoja valittaessa on otettu huomioon niiden esteettömyys. Mahdollisiin kiertoreitteihin on syytä laittaa opasteita.

Vaaliavustajan tehtävänä on auttaa vanhuksia ja liikuntarajoitteisia äänestäjiä kulkemisessa sekä ohjattava kohteliaasti äänestäjiä jonoihin, jos äänestyspaikalle syntyy ruuhkaa.

Erityisesti on korostettava, että vaalilain mukaan äänestäjä, jonka kyky tehdä äänestysmerkintä on oleellisesti heikentynyt, saa halutessaan käyttää äänestysmerkinnän tekemisessä apuna itse valitsemaansa avustajaa. Vaalilautakunnan on merkittävä äänestäjän valitseman avustajan nimi vaalipöytäkirjan kohtaan *Vaaliavustaja, Äänestäjien valitsemat vaaliavustajat* (ks. liite 1).

VAALITARKKAILIJOIDEN LÄSNÄOLO-OIKEUS

Vaalilain 184 §:n 2 momentissa säädetään valtuutuksen saaneen vaalitarkkailijan oikeudesta olla läsnä silloin kun vaaliviranomainen suorittaa tehtäviään. Läsnäolo-oikeus koskee kokouksia ja vaaliviranomaisen kaikkea muutakin toimintaa. Vaalitarkkailijoilla on oikeus vaalitoimitusta häiritsemättä seurata vaaliviranomaisen kaikkia tehtäviä. Vaalitarkkailijat päättävät itse, miten, missä paikoissa ja missä laajuudessa he tarkkailunsa suorittavat.

Vaalitarkkailijalla on mukanaan oikeusministeriön laatima valtakirja. Vaalilautakunnan tulee tarkistaa vaalitarkkailijan valtakirja ja henkilöllisyystodistus.

Vaalitarkkailijat voivat olla saapuvilla vaalilautakunnan suorittaessa alustavaa ääntenlaskentaa. Jos vaalitarkkailija saapuu alustavaan ääntenlaskentaan, on hänen nimensä merkittävä vaalipöytäkirjan 3. sivulle kohtaan *Äänestyslippuja järjestettäessä ja laskettaessa saapuvilla olleiden nimet* (ks. liite 1) sekä hänen valtakirjansa liitettävä vaalipöytäkirjaan.

VAALIMATERIAALIN LUOVUTUSTILAISUUS

Vaalimateriaali luovutetaan vaalilautakunnan **puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle**, joiden on oltava samanaikaisesti läsnä. Vaalimateriaalin luovutus on **lauantaina 27.1.2024 kello 11.00–17.00 ja mahdollisessa toisessa vaalissa lauantaina 10.2.2024 kello 11.00–17.00** Kallion virastotalon ala-aulassa, Toinen linja 4 A, 00530 Helsinki.

Helsingissä on 167 vaalilautakuntaa, joten vaalimateriaalin jakaminen tapahtuu porrastetusti. Vaalimateriaali luovutetaan vaalilautakunnille seuraavanlaisesti:

- **Vaalilautakunnat 1A–26A kello 11.00–13.00.**
- **Vaalilautakunnat 28A–39D kello 13.00–15.00.**
- **Vaalilautakunnat 40A–90B kello 15.00–17.00.**

Jos vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ei pääse paikalle, on yhden jäsenen tai varajäsenen oltava puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan kanssa materiaalin luovutustilaisuudessa. **Tilaisuudessa on siis oltava läsnä kaksi vaalilautakuntaan nimettyä henkilöä.**

Vaalimateriaali sisältää muun muassa vaalileimasimet (2 kpl), vaaliluettelokansiot (2 kpl), äänestyslippupaketin, ehdokasluettelot, kyniä ja muita toimistotarvikkeita sekä jäljennöksen vaalilautakunnan asettamispäätöksestä, joka laitetaan näkyville esimerkiksi vaalihuoneiston sisäänkäynnin läheisyyteen. **Mikäli materiaalista puuttuu jotakin, siitä on välittömästi ilmoitettava keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 13344.**

Vaalimateriaalin luovutustilaisuuteen on hyvä varata riittävästi aikaa, sillä tilaisuudessa käydään läpi vaalipäivän äänestyskseen liittyviä asioita. Samalla on myös mahdollisuus keskustella ja kysyä vaalipäivään liittyvistä seikoista.

Henkilöllisyystodistus on oltava mukana, sillä vaalilautakunnan edustajien henkilöllisyys tarkistetaan ennen vaalimateriaalin luovutusta.

ÄÄNESTYSPAIKKA

Äänestyspaikkoina on muun muassa kouluja ja muita kaupungin tiloja, joista on varattu erillinen tila äänestystoimitusta varten. Äänestyspaikoissa ei välttämättä ole käytössä taukotiloja ruokailua varten.

Äänestyspaikka avataan äänestämistä varten vaalipäivänä kello 9.00. Sitä ennen vaalilautakunnan on järjestettävä äänestyspaikka kuntoon äänestystä varten (muun muassa opasteiden paikoilleen laittaminen, äänestyskoppien, vaaliurnan ja muiden kalusteiden sijoittaminen äänestystilaan, ehdokasluettelon ja ohjeen äänestysmerkinnän tekemisestä sekä kuulakärkikynän kiinnittäminen äänestyskoppiin).

Äänestystila tulee järjestellä siten, että äänestys voi tapahtua häiriintymättä ja vaalisalaisuuden säilyminen pystytään turvaamaan.

ÄÄNESTYSKOPIT JA NIIDEN SJOITTAMINEN VAALIHUONEISTOON

Äänestyspaikalla on kolme äänestyskoppia, joista yksi on muita leveämpi ja kirjoitustasoltaan matalampi ns. esteetön äänestyskoppi, johon mahtuu pyörätuolilla. Esteettömän äänestyskopin ulkoseinään on kiinnitettävä esteettömyyssymbolilla varustettu kyltti, jos sitä ei ole jo laitettu valmiiksi. Kyltti on vaalimateriaalin mukana.

Esteettömässä äänestyskopissa voivat äänestää muutkin kuin pyörätuolia käyttävät äänestäjät. Ruuhkatilanteissa tästä on hyvä mainita äänestäjille.

Äänestyskoppien sisäpuolelle kiinnitetään ehdokasluettelo. Ehdokasluetteloa **ei saa leikata eikä taittaa** pienemmäksi.

Ehdokasluetteloa tai mitään ylimääräistä **ei saa kiinnittää** äänestyskopin ulkoseinään. Ehdokasluetteloita voi laittaa näkyviin myös muualle, esimerkiksi sellaiseen kohtaan, jossa äänestäjät odottavat vuoroaan.

Vaalimateriaalin mukana oleva oikeusministeriön ohje äänestäjälle äänestysmerkinnän tekemisestä kiinnitetään äänestyskopin sisäseinälle. Ohjetta ei saa kiinnittää äänestyskopin ulkoseinälle.

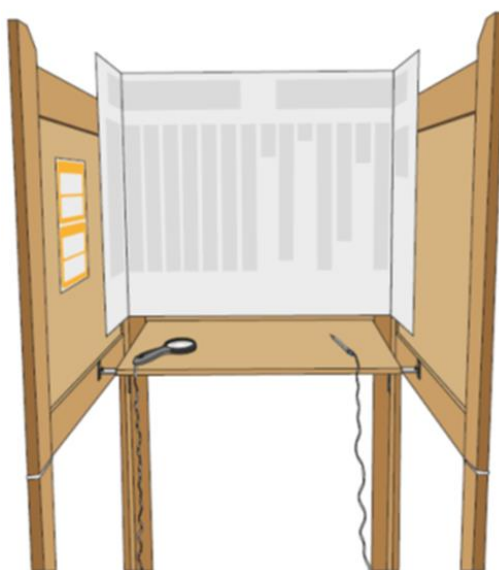
Kuulakärkikynä, jolla äänestäjä tekee merkinnän äänestyslippuun, kiinnitetään narulla äänestyskoppiin, jotta kynä pysyy tallessa. Narun on oltava riittävän pitkä, jotta sekä oikea- että vasenkätiset pystyvät tekemään äänestysmerkinnän äänestyslippuun helposti ja vaivatta. Vaalimateriaalin mukana on narua ja kuulakärkikyniä.

Äänestäjä voi halutessaan käyttää myös omaa kuulakärkikynää tai lyijykynää.

Vaalimateriaalin mukana on suurennuslasi, joka kiinnitetään narulla esteettömään äänestyskoppiin.

Esimerkkikuva äänestyskopista on seuraavanlainen:

Äänestyskoppien sijoittamisessa vaalihuoneistoon on kiinnitettävä erityisesti huomiota vaalisalaisuuden säilymiseen. Äänestyskoppien välillä on oltava riittävästi tilaa, jotta kulku kuhunkin koppiin voi tapahtua häiritsemättä muissa kopeissa olevia äänestäjiä.

Äänestyskoppeja ei pidä sijoitella niin, että kulku niihin tapahtuu muiden koppien avoimelta puolelta. **Äänestyskoppien sijoittelussa tulee varmistua siitä, että rakennuksessa mahdollisesti olevat valvontakamerat eivät vaaranna äänestäjän vaalisalaisuutta.** Äänestyspaikan henkilökunnalta on syytä kysyä, että voiko valvontakameroita esimerkiksi huputtaa, kääntää sivuun tai laittaa pois päältä, mikäli ne sijaitsevat äänestyskoppien läheisyydessä.

ÄÄNESTYSPAIKAN OPASTEET

Opastus äänestyspaikalle tulee järjestää selkeästi ulkona esimerkiksi nuoliopasteilla. Myös sisälle äänestystilaan on järjestettävä tarpeelliset opasteet. Opasteita on vaalimateriaalin mukana.

JÄRJESTYS ÄÄNESTYSPAIKALLA

Vaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että järjestys äänestyspaikalla säilyy moitteettomana ja äänestys sujuu häiriöttä. Äänestys on hoidettava kunkin äänestäjän kohdalla kiireettömästi, kohteliaasti ja asianmukaisella arvokkuudella.

Jos äänestyspaikalle syntyy ruuhkaa, vaalilautakunnan on tarvittaessa ohjattava kohteliaasti äänestäjiä jonoihin ja huolehdittava, että äänioikeuttaan käyttäneet poistuvat äänestystilasta.

Äänestäjien pienten lasten mukaantulo äänestystilaan voidaan sallia, ellei siitä aiheudu erityistä häiriötä. Tämä mahdollistaa äänestämisen lapsiperheiden vanhemmille ja voi kannustaa lapsia kiinnostumaan vaaleista.

Vaalilautakunnan on myös valvottava, ettei äänestyspaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä pidetä puheita, jaeta painettuja tai kirjoitettuja kehotuksia eikä siellä millään tavoin yritetä vaikuttaa äänestäjien vaalivapauteen. Jos näitä määräyksiä rikotaan tai yritetään rikkoa, on häiritsijä poistettava äänestyspaikalta tai sen läheisyydestä.

Jos tapahtuu jotakin, mikä vaikuttaa äänestystoimituksen säännölliseen kulkuun, on syytä välittömästi soittaa keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 13344. Äänestystoimituksen säännölliseen kulkuun vaikuttaneet seikat merkitään myös vaalipöytäkirjan 4. sivulle kohtaan *Huomautuksia vaalipäivän säännölliseen kulkuun vaikuttaneista seikoista* (ks. liite 1).

KUVAAMINEN ÄÄNESTYSPAIKALLA

On mahdollista, että tiedotusvälineet tai äänestäjät esittävät toivomuksen saada kuvata äänestyspaikalla. Vaalilautakunnan on kussakin yksittäistapauksessa

erikseen arvioitava, voidaanko kuvaaminen sallia. Kuvaaminen ei saa vaarantaa vaalisalaisuutta eikä järjestystä äänestyspaikalla.

Jos kuvaaminen sallitaan äänestyspaikalla, voi olla mahdollista, että äänestäjät eivät halua tulla kuvatuksi. Kuvattavalta henkilöltä onkin syytä kysyä lupa kuvaamiseen.

Vaalilain mukaan äänestys on järjestettävä siten, että vaalisalaisuus säilyy. Äänestyskopissa kuvaaminen ei ole sallittua. Vaalisalaisuuden ylläpitäminen äänestyspaikalla on äänestäjän oikeus ja velvollisuus. Vaalilautakunta ei luonnollisesti voi kuitenkaan varmistua äänestäjän toimista äänestyskopissa.

VAALIKERÄYKSET

Järjestöt, joille Poliisihallitus on myöntänyt rahankeräyslupan, voivat suorittaa keräystoimintaa äänestyspaikalla edellyttäen, että keräys järjestetään siten, ettei se häiritse äänestystä eikä äänestäjiä. Rahankeräykselle varattu tila tulee olla riittävän etäällä varsinaisesta äänestystilasta, esimerkiksi toisessa huoneessa.

Rahankeräyksestä ei myöskään saa syntyä äänestäjälle sellaista käsitystä, että siihen osallistuminen olisi äänestämiseen liittyvä velvollisuus. Jos vaalipäivänä keräystoiminnasta tai sen sijainnista herää kysymyksiä, ottakaa yhteys keskusvaalilautakunnan toimistoon.

Vaalilautakunnan ei tule osallistua rahankeräykseen liittyviin tehtäviin.

OHEISTOIMINTA

Jos vaalipäivänä kiinteistössä järjestetään vaaleihin liittyvää oheistoimintaa, esimerkiksi kahvilatoimintaa, se pitää järjestää selkeästi eri tilassa kuin missä itse äänestys on. Kahvilatoiminta ei saa millään lailla häiritä äänestystoimintaa, eikä viedä huomiota siltä, eikä siitä saa syntyä äänestäjälle sellaista vaikutelmaa, että kahviossa käyminen on edellytys äänestämiseksi. Vaalilautakunnan ei tule myöskään ottaa osaa oheistoiminnan järjestelyihin.

Mikäli äänestyspaikan olosuhteet ovat sellaiset, ettei kahvilatoimintaa voida edellä mainittujen ehtojen mukaisesti järjestää, vaalilautakunta voi kieltää kahvilatoiminnan järjestämisen.

Viime kädessä vaalilautakunta vastaa äänestysjärjestelyistä ja siitä ettei oheistoiminta häiritse äänestystä millään lailla.

ÄÄNESTÄJIEN LEMMIKIELÄIMET

Vaalimateriaalin mukana on Allergia- ja astmaliiton toimittama A4 -kokoinen juliste, joka kiinnitetään äänestyspaikan ulko-oveen. Julisteessa on koiran kuva ja teksti: ”Minä odotan ulkona, kun sinä äänestät”.

Allergia- ja astmaliitto perustelee julisteen suositusta sillä, että näin voitaisiin estää eläinpiteelipölyn jääminen yleisiin tiloihin sekä eläinallergisten äänestäjien ja

vaaliviranomaisten oireiden paheneminen. Eläinpeiteelipöly on voimakas herkistäjä, joka säilyy tiloissa pitkään ja pahentaa allergiaa tai astmaa sairastavien oireilua.

Julisteen suositus ei koske opaskoiria eikä liikuntarajoitteisten avustajakoiria.

ÄÄNIOIKEUS PRESIDENTINVAALISSA

Presidentinvaalissa on äänioikeutettu asuinpaikasta riippumatta jokainen Suomen kansalainen, joka viimeistään ensimmäisen vaalin vaalipäivänä 28.1.2024 täyttää 18 vuotta.

Jos äänestäjän äänioikeudesta tai äänestysalueesta on epäselvyyttä, asiaa voi tiedustella keskusvaalilautakunnan toimistosta, puh. 09 310 13344.

VAALIPÄIVÄÄ EDELTÄVÄT TOIMET

Vaalilautakunnan puheenjohtaja on yhteydessä vaalilautakunnan varapuheenjohtajaan, jäseniin ja varajäseniin sekä vaaliavustajiin ennen vaalipäivää ja sopii vaalilautakunnan kokoontumisesta ja järjestäytymisestä vaalipäivänä ennen äänestyksen aloittamista.

VAALILAUTAKUNNAN KOKOONTUMINEN VAALIPÄIVÄNÄ

Vaalilautakuntaan kuuluvien sekä vaaliavustajien on ehdottomasti saavuttava vaalipäivänä äänestyspaikalle niin hyvissä ajoin (esimerkiksi kello 8.00), että äänestyspaikka ehditään valmistella kuntoon äänestystä varten ja äänestystoimitus voidaan aloittaa täsmällisesti kello 9.00.

Jos joku vaalilautakuntaan kuuluvista ei saavu paikalle esimerkiksi sairaustapauksen tai muun yllättävän tilanteen takia, on siitä ilmoitettava keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 20003 tai 09 310 13344.

Ennen äänestystoimituksen alkua sovitaan äänestyspäivän tehtävät. Ne tulee järjestää siten, että vaalilautakunta on **päätösvaltainen ja toimintakykyinen vaalipäivän äänestyksen alkaessa ja sen kaikissa vaiheissa vaalipäivän äänestyksen päättymiseen asti.**

Suositeltavaa on, että vaalilautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tehtävänä on valvoa vaalipäivän ja äänestystoimituksen yleistä kulkua.

VAALIPÄIVÄN KULKU TIIVISTETTYNÄ

Vaalipäivän kulku voidaan yksinkertaistettuna kuvata seuraavasti:

klo 8.00–9.00	Vaalilautakunnan kokoontuminen äänestyspaikalle. Äänestyspaikka valmistellaan kuntoon äänestystä varten: muun muassa opasteiden paikoilleen laittaminen, äänestyskoppien ja vaaliurnan sekä muiden kalusteiden sijoittaminen äänestystilaan, ehdokasluettelon ja ohjeen äänestysmerkinnän tekemisestä sekä kuulakärkikynän kiinnittäminen äänestyskoppiin. Esteettömään äänestyskoppiin kiinnitetään myös suurennuslasi.
klo 9.00	Äänestys alkaa. Vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja näyttää läsnä oleville äänestäjille, että vaaliurna on tyhjä. Myös keskusvaalilautakunnan teipillä sulkema äänestyslippupaketti näytetään läsnä oleville äänestäjille ja sen jälkeen äänestyslippupaketti avataan. Vaaliurnan sisäkansi lukitaan avaimella. Avaimen puuttuessa voidaan käyttää punaista sinetöintiteippiä. Vaaliurnaa ei saa missään tilanteessa avata sen jälkeen, kun se on äänestystoimituksen alkaessa suljettu, ennen kuin äänestyksen päätyttyä ryhdytään laskemaan ääniä.
klo 20.00	Äänestys päättyy. Vaalipäivän äänestystä ei saa keskeyttää ennen kello 20.00. Tasan kello 20.00 on suljettava pääsy äänestystilaan tai paikkaan, jossa äänestäjät odottavat vuoroaan. Sulkemisesta on ilmoitettava paikalle saapuneille äänestäjille. Kaikilla niillä äänestäjillä, jotka ovat tulleet äänestyspaikalle ennen kello 20.00, on oikeus äänestää. Alustava ääntenlaskenta alkaa, kun viimeinen äänestäjä on poistunut äänestyspaikalta.
viimeistään klo 20.15	Ilmoitetaan Helsingin vaalipiirilautakunnalle vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärä. Puhelinnumero ilmoitetaan myöhemmin.
noin klo 22.00–	Ilmoitetaan Helsingin vaalipiirilautakunnalle ehdokkaiden saamat äänimäärät ja mitättömiksi ehdotettujen äänestyslippujen lukumäärä. Alustavan ääntenlaskennan ja tuloksen ilmoittamisen jälkeen äänestysliput paketoidaan ruskeaan paperipussiin, joka sinetöidään. Täytetty ja allekirjoitettu vaalipöytäkirja ja vaalipöytäkirjan liitelomake suljetaan erilliseen kirjekuoreen, joka sinetöidään. Kaksi vaalilautakuntaan nimettyä henkilöä (ei avustaja), joista toisen on oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, yhdessä toimittavat vaaleihin liittyvän materiaalin Kallion virastotalolle. Vaalimateriaalin voi palauttaa myös puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä.

ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN ALOITTAMINEN

Vaalipäivän äänestys on aloitettava

ensimmäisessä vaalissa sunnuntaina 28.1.2024

ja

mahdollisessa toisessa vaalissa sunnuntaina 11.2.2024

kello 9.00 ja sitä on jatkettava yhtäjaksoisesti kello 20:een asti.

Vaalilautakunnan puheenjohtajan on huolehdittava siitä, että vaalilautakunta on päätösvaltainen eli vähintään kolmijäseninen äänestystoimituksen alkaessa ja sen kaikissa vaiheissa. Mikäli syntyy tilanne, jossa sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat tilapäisesti poissa, vähintään kolmijäseninen vaalilautakunta valitsee keskuudestaan tilapäisen puheenjohtajan, joka vastaa vaalilautakunnan työskentelystä.

Vaalipäivän äänestystä ei saa keskeyttää ennen kello 20.00. Sitä vastoin se voi jatkua myöhempäänkin, sillä kaikkien niiden äänestäjien, jotka ovat ennen kello 20.00 tulleet äänestyspaikalle, on annettava äänestää, ennen kuin äänestystoimitus lopetetaan. Tasan kello 20.00 on suljettava pääsy äänestystilaan tai paikkaan, jossa äänestäjät odottavat vuoroaan. Sulkemisesta on ilmoitettava paikalle saapuneille äänestäjille.

Äänestystoimituksen alkaessa **vaalilautakunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan on näytettävä läsnä oleville äänestäjille, että vaaliurna on tyhjä** (vaalilaki 74 §).

Myös keskusvaalilautakunnan **teipillä sulkema äänestyslippupaketti tulee samassa yhteydessä näyttää läsnä oleville äänestäjille.**

Ennen kuin äänestyslippupaketti avataan, kaikkien paikalla olevien vaalilautakunnan jäsenten tulee todeta äänestyslippupaketin teippaukset ehjiksi.

Tämän jälkeen

a) vaaliurnan sisäkansi lukitaan, ja sen kahdesta avaimesta puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ottaa haltuunsa toisen ja joku lautakunnan jäsenistä toisen

tai

b) avaimien puuttuessa vaaliurna suljetaan punaisella sinetöintiteipillä, johon puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja joku jäsenistä merkitsevät nimikirjoituksensa.

Vaaliurnaa ei saa missään tilanteessa avata sen jälkeen, kun se on äänestystoimituksen alkaessa suljettu, ennen kuin äänestyksen päätyttyä ryhdytään laskemaan ääniä.

ÄÄNESTYSTOIMITUS

Vaalilautakunnan tulee erityisesti kiinnittää huomiota **vaalisalaisuuden säilymiseen** äänestystoimituksen kaikissa vaiheissa.

Äänestystoimituksessa on seuraavat vaiheet:

- Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen.
- Äänestäjän äänioikeuden toteaminen ja äänestämisen merkitseminen vaaliluetteloon.
- Äänestyslipun antaminen äänestäjälle.
- Äänestäminen.
- Äänestyslipun leimaaminen ja sen pudottaminen vaaliurna.

1. Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen

Ilmoittautuessaan äänestämään äänestäjä on velvollinen esittämään vaalilautakunnalle selvityksen henkilöllisyydestään. Äänestäjä voi todistaa henkilöllisyytensä voimassa olevalla henkilökortilla, passilla, ajokortilla tai kuvallisella Kela-kortilla.

Äänestäjän henkilöllisyyden voi todeta myös ulkomaisesta tai muusta sellaisesta voimassa olevasta henkilöllisyydestodistuksesta, jossa on henkilön täydellinen nimi, syntymäaika, henkilön nimikirjoitus, todistuksen antajan leimalla leimattu henkilön valokuva sekä todistuksen myöntämispäivä ja myöntäjän allekirjoitus.

Olennaista on varmistua, että asiakirjan esittää sama henkilö, jonka valokuva on henkilöllisyydestodistuksessa. Mikäli henkilöä ei esimerkiksi ajokortissa olevan vanhan valokuvan perusteella voi tunnistaa, selvitystä ei lähtökohtaisesti voida pitää riittävänä.

Henkilöllisyyden todistamiseen **ei kelpaa** postitse saapunut ilmoituskortti (ilmoitus äänioikeudesta). Ilmoitusta äänioikeudesta ei tarvita äänestyksessä. Jos äänestäjä tarjoaa sitä, pyydetään häntä pitämään se itsellään.

Henkilöllisyyttä ei voi todistaa myöskään kuvattomilla asiakirjoilla eikä äänioikeutta saa käyttää asiamiehen välityksellä.

Aiemmissa vaaleissa on käynyt ilmi, että jotkut, useimmiten varsin iäkkäät, äänioikeutetut eivät omista voimassa olevaa passia, ajokorttia tai muutamaakaan vastaavaa asiakirjaa, jolloin äänestäjän henkilöllisyyden selvittäminen voi olla ongelmallista. Tällaisissa tapauksissa vaalilautakunnan on pyrittävä arvioimaan tilanne kokonaisvaltaisesti sen perusteella, miten luotettavana se pitää äänestäjän muuta selvitystä. Äänestäjällä voi olla muita asiakirjoja, joista hänen henkilöllisyytensä ilmenee. Äänestäjä saattaa esittää esimerkiksi vanhentuneen kuvallisen henkilöllisyydestodistuksen ja voimassa olevan kuvattoman Kela-kortin. Lisäksi äänestäjän mukana voi olla saattajia, jotka kykenevät selvittämään oman henkilöllisyytensä ja suullisesti todistamaan saatettavan henkilöllisyyden.

Vaalilautakunnan on edellä kuvatuissa tilanteissa käytettävä harkintavaltaansa. Yhtäältä tulee huolehtia, että kaikki äänioikeutetut voivat käyttää äänioikeuttaan, mutta toisaalta myös, että kukaan ei äänestä toisen nimissä tai toisen puolesta. Edellä mainitut esimerkit voidaan hyväksyä selvityksiksi äänestäjän henkilöllisyydestä silloin, kun vaalilautakunta pitää saatua selvitystä kokonaisvaltaisesti luotettavana. Selvityksestä pitää tehdä merkintä vaalipöytäkirjan kohtaan *Huomautuksia vaalipäivän säännölliseen kulkuun vaikuttaneista seikoista* (ks. liite 1).

Epäselvissä tilanteissa on syytä ottaa yhteyttä keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 13344.

1.1 Huivia tai kasvomaskia käyttävän henkilön henkilöllisyyden toteaminen

Yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee, että huivia käyttävän henkilön henkilöllisyyttä selvittäessä on syytä varmistaa, että seuraavat ehdot täyttyvät:

- Henkilö veloitetaan riisumaan huivi vain siinä laajuudessa kuin tämä on tarpeen henkilöllisyyden selvittämiseksi. Esimerkiksi hiusten näyttämisen vaatiminen ei ole valtuutetun arvion mukaan tarpeen.
- Henkilö voi riisua huivin halutessaan vain samaa sukupuolta olevan vaalivirkailijan läsnä ollessa.
- Huivin riisuminen voi tapahtua julkisuudelta, kuten muiden paikallaolijoiden katseilta, piilossa.

Henkilö saattaa esittää myös muita kuin uskontoon ja vakaumukseen liittyviä relevantteja syitä sille, miksi hänen tulisi saada tunnistautua julkisuudelta piilossa tai haluamaansa sukupuolta edustavan vaalivirkailijan läsnä ollessa. Tällainen syy saattaa liittyä esimerkiksi henkilön terveydentilaan, vammaisuuteen taikka muuhun syrjintäperusteeseen.

Kasvomaskia käyttävän henkilön on myös riisuttava kasvomaski siinä laajuudessa kuin se on tarpeen henkilöllisyyden selvittämiseksi.

2. Äänestäjän äänioikeuden toteaminen ja äänestämisen merkitseminen vaaliluetteloon

Vaaliluettelo, jota vaalilautakunnat käyttävät äänestyspaikoilla, on tulostettu kahteen osaan ja sidottu etukäteen. Yhdessä kansiossa ovat äänioikeutetut A:sta L:ään ja toisessa kansiossa äänioikeutetut M:stä Ö:hön.

Vaaliluettelossa ovat kyseisen äänestysalueen äänioikeutetut, jotka eivät ole äänestäneet ennakkoon. Poikkeustapauksissa ennakkoon äänestäminen on merkitty vaaliluettelon sarakkeeseen **TPV-2024** käsin tehdyllä merkinnällä **E**.

Äänioikeutettu voi äänestää vaalipäivänä vain sillä äänestysalueella, jonka vaaliluetteloon hänet on merkitty, jolloin ratkaisevaa on se, missä hän on asunut 8.12.2023, koska silloin Digi- ja väestötietoviraston äänioikeusrekisteriin on otettu äänioikeutetun tiedot (muun muassa nimi, henkilötunnus, vaalipiiri, kotikunta ja äänestyspaikka) väestötietojärjestelmästä. Mikäli äänioikeutettu on muuttanut tietojen poimintapäivän 8.12.2023 jälkeen toiselle paikkakunnalle tai toiseen osoitteeseen Helsingissä, äänestysalue ja -paikka määräytyvät aiemman asuinpaikan mukaisesti.

Vaalilautakunnan tulee tarkoin huolehtia siitä, että äänestäjä ei saa äänestää ennen kuin hänet on todettu äänioikeutetuksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tehtävään määrätty vaalilautakunnan jäsen

- etsii vaaliluettelosta äänestäjän nimen ja
- tekee merkinnän äänestämisestä vaaliluetteloon merkitsemällä äänestäjän nimen kohdalle sarakkeeseen **TPV-2024** joko **V**-kirjaimen, rastin (**X**) tai vinoviivan (**/**).

Merkinnät vaaliluetteloon on tehtävä erityisen huolellisesti. Vaaliluettelosta on esimerkki liitteessä 2.

Merkintä äänioikeuden käyttämisestä on tehtävä vaaliluetteloon oikean henkilön kohdalle. Suositeltavaa on tarkastaa äänestäjän äänioikeus henkilötunnuksen perusteella, jolloin vältetään virhemerkinnöitä, jos vaaliluettelossa on useita samannimisiä äänioikeutettuja.

Mikäli vaaliluettelossa oleva nimi ei ole äänestäjän ilmoittaman nimen kanssa täysin yhtäpitävä, ei äänestäjältä tämän takia pidä evätä äänioikeuden käyttämistä. Esimerkiksi nimenmuutoksen takia voi olla, että äänestäjän henkilöllisyystodistuksessa, ilmoituskortissa ja vaaliluettelossa olevat etunimet tai sukunimi eivät täsmää. Tällaisessa tilanteessa äänestäjän henkilöllisyys voidaan varmistaa henkilötunnuksen perusteella. Epäselvissä tilanteissa on syytä ottaa yhteyttä keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 13344.

Jos äänestäjän nimeä ei löydy vaaliluettelosta tai hänet on merkitty ennakkoon äänestäneeksi (sarakeessa **TPV-2024** on käsintehty merkintä **E**), mutta äänestäjä ei oman ilmoituksensa mukaan ole äänestänyt ennakkoon, asia tulee **ehdottomasti** tarkistaa keskusvaalilautakunnan toimistosta, puh. 09 310 13344, sillä keskusvaalilautakunta voi selvittää asian hallussaan olevista asiakirjoista.

Keskusvaalilautakunnan toimistosta voi myös tiedustella väärään äänestyspaikkaan tulleen äänestäjän oikeaa äänestyspaikkaa. **Vaalilautakunnan on kuitenkin pidettävä huoli, että muut äänestäjät eivät kuule äänestäjän henkilötietoja.**

Vaaliluettelon käyttämisessä on huomioitava se, että äänestämistä koskevat merkinnät eivät ole julkisia ennen kuin vaalitoimitus on päättynyt. Jos äänioikeutetun kohdalle on äänioikeusrekisteriin merkitty tieto turvakiellosta, hänen kohdallaan on vaaliluettelon sarakeessa *Huomautuksia* merkintä **T**. Tällaisen äänioikeutetun osalta vaaliluettelossa olevat tiedot eivät ole julkisia edes vaalitoimituksen päättymisen jälkeen. Näitä tietoja tulee muutenkin käsitellä erityisen varoen, eikä niitä saa luovuttaa ulkopuolisille. Muuten vaalitoimitus suoritetaan normaaliin tapaan.

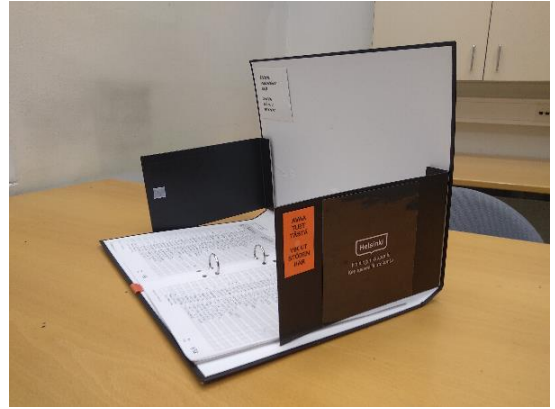
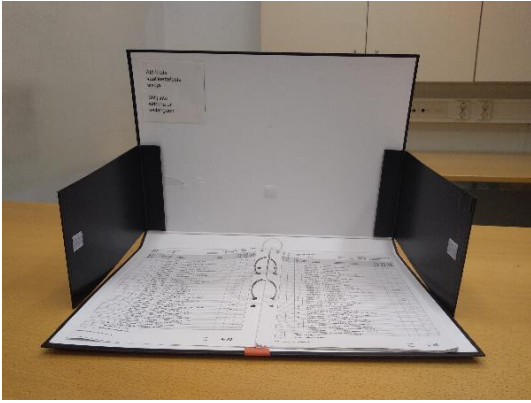
2.1 Tietosuoja

Äänestäjien henkilötietoja käsiteltäessä on huomioitava yksityisyyden suoja: henkilötietoja ei saa kertoa ulkopuolisille ja niitä pitää käsitellä siten, että ne eivät vahingossakaan paljastu ulkopuolisille.

Mikäli äänestäjältä joudutaan kysymään henkilötunnusta, vaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että paikalla olevat muut äänestäjät eivät kuule äänestäjän henkilötietoja.

Vaalilautakunnan on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että äänestämään ilmoittautuva henkilö näkisi mahdollisimman vähän vaaliluetteloa. On mahdollista, että äänestäjä voisi vaaliluettelosta saada selville äänioikeutettujen henkilötunnuksia. Vaalilautakunnan on hyvä huolehtia siitä, että äänestäjä pysyy riittävän etäällä vaalivirkailijasta silloin kun tämä etsii hänen nimeään vaaliluettelosta.

Vaaliluettelot ovat A3 -kokoisissa kansioissa, jolloin kansion kantta käytetään näkösuojana.

3. Äänestyslipun antaminen äänestäjälle

Tarkastettuaan vaaliluettelosta, että äänestäjä on äänioikeutettu ja merkinnyt äänestämisen, vaalilautakunnan jäsen ojentaa äänestäjälle **yhden äänestyslipun**. Äänestyslippu annetaan äänestäjälle avattuna niin, että äänestyslipussa oleva teksti on äänestäjän näkökulmasta oikeinpäin.

Vuoden 2024 presidentinvaalin ensimmäisessä vaalissa äänestyslippu on seuraavanlainen (kuva päivitetään oikeusministeriön vaaliohjeesta, jota ei ole vielä julkaistu):

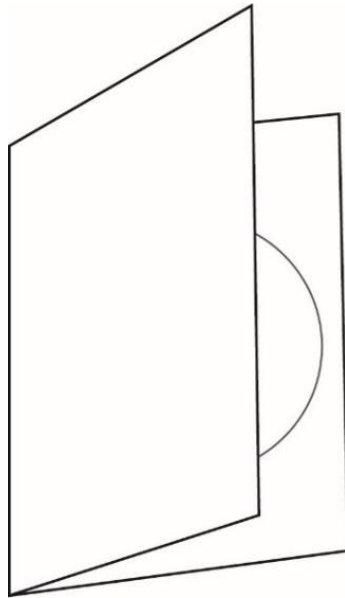
<p>Eduskuntavaalit 2023 Riksdagsval</p>	<p>N:o</p>
---	------------

Vuoden 2024 presidentinvaalin mahdollisessa toisessa vaalissa äänestyslippu on seuraavanlainen (puuttuva kuva lisätään oikeusministeriön vaaliohjeesta):

Äänestysliput takertuvat helposti toisiinsa. On hyvä varmistaa sormin tunnustelemalla, että äänestyslippuja on vain yksi kappale. Lisäksi on tarkistettava, että se on painoasultaan virheetön. Mikäli äänestyslippu on virheellinen, äänestäjälle annetaan uusi äänestyslippu. Virheellinen äänestyslippu on revittävä.

4. Äänestäminen

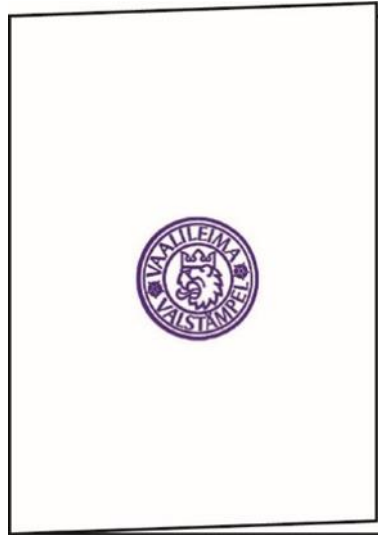
Äänestäjä merkitsee äänestyskopissa äänestyslippuun ehdokkaansa numeron ja palaa suljettu äänestyslippu mukanaan vaalilautakunnan luokse.

Mikäli äänestyslippu menee pilalle virheellisen merkinnän tai muun syyn vuoksi, äänestäjälle on hänen pyynnöstään annettava uusi äänestyslippu. Pilalle mennyt äänestyslippu on revittävä niin, että vaalisalaisuus säilyy. Äänestyslipun voi repiä äänestäjä itse tai vaalilautakunnan jäsen. **Äänestäjälle on ilmoitettava, että halutessaan hän saa itse repiä pilalle menneen äänestyslipun ja ottaa revityt palaset mukaansa.**

5. Äänestyslipun leimaaminen ja sen pudottaminen vaaliurna

Vaalilautakunnan jäsen leimaa äänestyslipun. Puheenjohtajan ei itse pidä huolehtia leimaamisesta, koska hänellä on vaalitoimituksen seuraamisessa riittävästi huolellisuutta vaativaa työtä. Onkin suositeltavaa, että puheenjohtaja vain valvoo äänestyksen yleistä kulkua.

Äänestyslippuun leimataan vain yksi leima. Leima painetaan **keskelle** suljettua äänestyslippua niin, että siitä jää **selvä jälki**. Huonoa leimausta ei saa korjata niin, että äänestyslippuun leimataan toinen leima. Jos leimajälki on liian huono, on äänestäjän revittävä äänestyslippu ja hänelle annetaan uusi äänestyslippu.

Äänestyslippu on ehdottomasti leimattava. Leimaamaton äänestyslippu on mitätön.

Leimaamisen jälkeen äänestäjää pyydetään pudottamaan äänestyslippu vaaliurna.

Puheenjohtajan ja leimaamisesta huolehtivan jäsenen on valvottava, että äänestäjä ei laita leimaamatonta äänestyslippua urnaan.

Käytännössä on havaittu hyväksi keinoksi se, että urnan päällä pidetään paperia tai pahvia, joka siirretään syrjään, kun äänestäjä laittaa äänestyslipun urnaan. Näin vältetään siltä, että äänestäjä vahingossa laittaisi leimaamattoman äänestyslipun urnaan.

Vaalimateriaalin mukana on laminoitu paperi ("Muistithan vaalileiman", "Kom du ihåg valstämpeln"), jota suositellaan käytettäväksi urnan päällä.

YHTEENVETO ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN VAIHEISTA

Äänestystoimitus voidaan yksinkertaistettuna kuvata seuraavasti:

ÄÄNESTÄJÄ	VAALILAUTAKUNTA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Äänestäjä ilmoittautuu vaalilautakunnalle ja selvittää henkilöllisyytensä. 2. Äänestäjä vastaanottaa äänestyslipun. 3. Äänestäjä tekee äänestysmerkinnän äänestyslippuun äänestyskopissa. 4. Äänestäjä ojentaa äänestyslipun leimattavaksi. 5. Äänestäjä pudottaa äänestyslipun vaaliurna. 6. Äänestäjä poistuu äänestyspaikalta.	<ol style="list-style-type: none"> A) Jäsen<ul style="list-style-type: none"> - etsii vaaliluettelosta äänestäjän nimen, - tarkastaa, että äänestäjä ei ole äänestänyt ennakkoon ja - tekee vaaliluetteloon merkinnän äänestämisestä. B) Jäsen antaa äänestäjälle äänestyslipun. C) Jäsen leimaa äänestyslipun ja pyytää äänestäjää pudottamaan äänestyslipun vaaliurna.

ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Vaalipäivän äänestyksen tulee jatkaa yhtäjaksoisesti kello 20.00 saakka. Ennen kello 20.00 paikalle saapuneilla äänestäjillä on oikeus äänestää. Tasan kello 20.00 on suljettava pääsy äänestystilaan tai paikkaan, jossa äänestäjät odottavat vuoroaan. Sulkemisesta on ilmoitettava paikalle saapuneille äänestäjille.

Vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja julistaa vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi, kun kaikki ajoissa paikalle saapuneet äänioikeutetut ovat äänestäneet. Kellonaika, jolloin äänestys on julistettu päättyneeksi, merkitään vaalipöytäkirjan sivulle 3 (ks. liite 1).

Tämän jälkeen ryhdytään äänestyslippujen alustavaan ääntenlaskentaan.

ALUSTAVA ÄÄNTENLASKENTA

Helsingin vaalipiirilautakunta toimittaa alustavan ääntenlaskennan ohjeet vaalilautakunnan puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille. Ohjeet jaetaan viimeistään lauantaina 27.1.2024 myös vaalimateriaalin luovutustilaisuudessa kello 11.00–17.00 Kallion virastotalon ala-aulassa, Toinen linja 4 A, 00530 Helsinki.

VAALIPÖYTÄKIRJAN PITÄMINEN

Vaalilautakunnan on määrättävä yksi jäsenistään pitämään vaalipäivän äänestyksestä vaalipöytäkirjaa, joka on **täytettävä huolellisesti**. Lyijykynää ei saa käyttää. Vaalipöytäkirjasta on esimerkki liitteessä 1.

Aiemmissa vaaleissa on ilmennyt tapauksia, että vaalipöytäkirja on täytetty puutteellisesti: esimerkiksi puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tai jäsenen allekirjoitus on puuttunut vaalipöytäkirjasta. Mikäli Helsingin vaalipiirilautakunta äänestyslippujen tarkastuslaskennan yhteydessä havaitsee vaalipöytäkirjan puutteelliseksi, se voi pyytää jälkikäteen vaalilautakunnalta selvitystä asiasta.

Vaalipöytäkirjaan merkittävät tiedot

Vaalipöytäkirjan 1. sivulle merkitään:

- Vaalien nimi (presidentinvaali 2024), vaalipiiri, kaupunki ja äänestysalueen numero.
- Vaalilautakunnan kokoonpano:
  - puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten nimet,
  - vaaliavustajien nimet,
  - äänestäjien valitsemien avustajien nimet,
  - pöytäkirjanpitäjän nimi.

Vaalipöytäkirjan 2. sivulle merkitään:

- Vaalilautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten, varajäsenten ja vaaliavustajien läsnäoloajat.

Vaalipöytäkirjan 3. sivulle merkitään:

- Vaaliluettelon laskelmasivun mukaan äänestysalueen äänioikeutettujen lukumäärä ja jakautuminen sukupuolen mukaan sekä ennakolta äänestäneiden lukumäärä ja jakautuminen sukupuolen mukaan (ks. liite 3).
- Vaalipäivän äänestys aloitettiin kello 9.00, jolloin vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja näytti läsnä olleille äänestäjille, että vaaliurna oli tyhjä, ja sulki urnan.
- Kellonaika, jolloin vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja julisti vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi.
- Vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärä (miehiä, naisia, yhteensä).
- Vaaliurnassa olleiden äänestyslippujen lukumäärä.
- Tarkastuksessa mitättömiksi ehdotettujen äänestyslippujen lukumäärä.
- Hyväksytyjen äänestyslippujen lukumäärä. Kunkin ehdokkaan hyväksi annettujen äänestyslippujen lukumäärä merkitään **vaalipöytäkirjan liitelomakkeeseen**.
- Päivämäärä ja kellonaika, jolloin äänestysliput paketoitiin ja sinetöitiin.
- Äänestyslippuja järjestettäessä ja laskettaessa saapuvilla olleiden henkilöiden nimet (esimerkiksi mahdolliset vaalitarkkailijat). Valtuutettujen henkilöiden valtakirjat on otettava liitteeksi.

Vaalipöytäkirjan 4. sivulle merkitään:

- Huomautukset mahdollisista vaalipäivän äänestyksen säännölliseen kulkuun vaikuttaneista seikoista (esimerkiksi toimitus on jouduttu hetkellisesti keskeyttämään järjestyshäiriön takia).
- Pöytäkirja on luettu julki ja tarkastettu.
- **Pöytäkirjanpitäjän, puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan sekä yhden jäsenen allekirjoitukset.**

VAALIPÄIVÄN ÄÄNESTYKSEN LOPETTAMINEN JA JÄLKITOIMENPITEET

Alustavan ääntenlaskennan jälkeen tehdään seuraavat jälkitoimenpiteet:

Äänestyslippujen paketoiminen

Hyväksyttäviksi ehdotetut äänestysliput laitetaan nippuihin ehdokkaan numeron osoittamassa järjestyksessä. Näiden päälle laitetaan mitättömiksi ehdotetut äänestysliput.

Äänestysliput laitetaan vaalimateriaalin mukana toimitettuun ruskeaan paperipussiin, joka suljetaan huolellisesti. Paperipussi sinetöidään punaisella sinetöintiteipillä niin, ettei sitä voi avata sinetöintiteippiä rikkomatta.

Sinetöimisen päivämäärä ja kellonaika on merkittävä vaalipöytäkirjan sivulle 3.

Lopuksi äänestysalueen numero ja äänestyslippujen lukumäärä merkitään sinetöidyn paperipussin päälle.

Vaalipöytäkirjan allekirjoittaminen

Vaalipöytäkirjanpitäjä allekirjoittaa vaalipöytäkirjan, pöytäkirja luetaan julki, tarkastetaan ja vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja yksi jäsen allekirjoittavat vaalipöytäkirjan.

Vaalipöytäkirjan paketoiminen

Täytetty ja allekirjoitettu vaalipöytäkirja ja vaalipöytäkirjan liitelomake suljetaan erilliseen kirjekuoreen, joka sinetöidään. Kuoreen kirjoitetaan *vaalipöytäkirja, Helsingin vaalipiirilautakunta ja äänestysalueen numero*.

Äänestyslippujen, vaalipöytäkirjan ja vaalimateriaalin palauttaminen

Kaksi vaalilautakuntaan nimettyä henkilöä (ei avustaja), joista toisen on oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, yhdessä toimittavat Kallion virastotalolle, Toinen linja 4 A, 00530 Helsinki:

- Äänestysliput sisältävä lähetys.
- Vaalipöytäkirjan ja vaalipöytäkirjan liitelomakkeen sisältävä kuori.
Vaalipöytäkirjaa ja vaalipöytäkirjan liitelomaketta ei saa paketoita äänestyslippuja sisältävään lähetykseen, vaan ne tuodaan erikseen suljetussa ja sinetöidyssä kirjekuoreessa.
- Vaaliluettelokansiot (2 kpl) ja vaalileimasimet (2 kpl) palautetaan erikseen. Niitä ei saa pakata muun vaalimateriaalin joukkoon.
- Muut vaalilautakunnalle jaetut tarvikkeet (muun muassa suurennuslasit, kynät ja muut toimistotarvikkeet) palautetaan muovipussiin pakattuina uudelleen käytettäväksi.
- Käyttämättömät äänestysliput ja vaalilautakunnalle annetut ilmoituskortit pakataan erikseen ja palautetaan muun vaalimateriaalin mukana.

Vaalilautakunta on vastuussa siitä, ettei äänestyspaikalle jää mitään vaaleihin liittyviä tarvikkeita (esimerkiksi vaalileimasimia) ja asiakirjoja (esimerkiksi äänestyslippuja ja vaaliluetteloita). Vaaleihin liittyvät kalusteet, kuten äänestyskopit, vaaliurna ja äänestyspaikkakyltit, jätetään äänestyspaikalle.

Vaaliurnan molemmat avaimet kiinnitetään narulla urnaan niin kuin ne olivat vaalitoimituksen alussa. Jos avaimet olivat erillisissä pusseissa, avaimet laitetaan takaisin näihin pusseihin ja jätetään vaaliurna.

Vaalimateriaalin voi palauttaa myös vaalilautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä.

Täytetty ja allekirjoitettu palkkionmaksulomake liitteineen palautetaan omassa kirjekuoreessaan taloushallintopalvelun (Talpa) pisteeseen.

Ennen kuin palkkionmaksulomake otetaan vastaan, tarkistetaan että varmasti kaksi vaalilautakuntaan nimettyä henkilöä on palauttanut vaalimateriaalin.

Puuttuvan verokortin voi jälkikäteen toimittaa taloushallintopalveluun (Talpa) joko postitse (Taloushallintopalvelu/Palkkiot, PL 245, 00099 Helsingin kaupunki) tai sähköpostitse (talpa.vaalit@hel.fi).

LIITE 1: Vaalipöytäkirja (päivitetään myöhemmin)

VAALIPÖYTÄKIRJA

1

LIITE 1 1/4

VAALIT	Vaalien nimi	EDUSKUNTAVAALIT 2023
	Vaalipiiri	HELSINGIN VAALIPIIRI
	Kaupunki/kunta sekä äänestysalueen numero ja mahdollinen nimi	HELSINKI 90C

VAALILAUTAKUNNAN KOKOONPANO	Puheenjohtaja	AATOS VAINIKAINEN
	Varapuheenjohtaja	MAISA HULKKO
	Jäsenet	KATRI KUOPPALA
		VILHO VAHE
		PAULI PELTONEN
	Varajäsenet sijaantulojärjestyksessä	MAIRE MYKKÄNEN
		JORMA OTILA
		VIIVA LEHTONEN
		MINNA TAIPALE
		PEKKA PAALASMAA

VAALIAVUSTAJA	Vaalilautakunnan nimeämät vaalivustajat	TAUNO HELSINUS
		HANNA MARTILA
	Äänestäjien valitsevat vaalivustajat	OKA EKHOLMIN AVUSTAJANA TOIMI
		RETTA ECHOLM.
PÖYTÄKIRJANPITÄJÄ		KATRI KUOPPALA

Vaalilautakunnan jäsenet ja vaalilautakunnan nimeämät vaaliavustajat olivat saapuville seuraavina aikoina:

		Klo	Klo	Klo	Klo
Puheenjohtaja	VAINIKAINEN	8 - 15	19	- 22.30	-
Varapuheenjohtaja	HULKKO	8 - 10	14	- 22.30	-
Jäsenet	KUOPPALA	8 - 14.30	19.30	- 22.30	-
	VAIHE	8 - 14.30	19.30	- 22.30	-
	PERONEN	14 - 22.30	-	-	-
Varajäsenet	MUKKÄNTÄ	8 - 14.30	19.30	- 22.30	-
	OTILA	8 - 14.30	19.30	- 22.30	-
	TAIPALE	14 - 22.30	-	-	-
	PAULASMAA	14 - 22.30	-	-	-
	LEHTONEN	14 - 22.30	-	-	-
		-	-	-	-
		-	-	-	-
		-	-	-	-
Vaaliavustajat	HELENIUS	8 - 14	19.30	- 22.30	-
	MARTILA	14 - 22.30	-	-	-
		-	-	-	-
		-	-	-	-
		-	-	-	-

ÄÄNIOIKEUTETTUJEN MÄÄRÄ	Vaaliluettelon mukaan äänestysalueella on äänioikeutettuja:	Miehiä 703	Naisia 711	Yhteensä 1414
ENNAKOLTA ÄÄNESTÄNEET	Ennakolta oli vaaliluettelon mukaan äänestänyt:	Miehiä 164	Naisia 182	Yhteensä 346
VAALIPÄIVÄN ÄÄNESTYKSEN ALOITTAMINEN	Vaalipäivän äänestys aloitettiin kello 9. Vaalilautakunnan ☒ puheenjohtaja ☐ varapuheenjohtaja näytti läsnä olleille äänestäjille, että vaaliurna oli tyhjä, ja sulki urnan.			
VAALIPÄIVÄN ÄÄNESTYKSEN PÄÄTTÄMINEN	Vaalilautakunnan ☒ puheenjohtaja ☐ varapuheenjohtaja julisti vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi kello 20.05 Äänestysliput otettiin vaaliurnasta ja laskettiin niiden lukumäärä. Samoin laskettiin vaaliluettelosta äänestäneiden lukumäärä.			
ÄÄNESTÄNEIDEN LUKUMÄÄRÄ	Vaalipäivän äänestyksessä oli äänestänyt vaaliluettelon mukaan (Ennalta äänestäneitä ei lueta mukaan)	Miehiä 320	Naisia 300	Yhteensä 620
ÄÄNESTYSLIPPUJEN LUKUMÄÄRÄ	Vaaliurnassa oli äänestyslippuja	Lukumäärä 620		
ÄÄNESTYSLIPPUJEN TARKASTAMINEN JA JÄRJESTÄMINEN	Tarkastuksessa mitättömiksi katsotut äänestysliput erotettiin eri ryhmäksi. Niitä oli Hyväksytyt äänestysliput järjestettiin ryhmiksi ehdokkaittain. Kunkin ryhmän äänestysliput laskettiin ja lukumäärät merkittiin pöytäkirjaan liitetyle lomakkeelle Hyväksytyjä äänestyslippuja oli Äänestyslippuja ei tarkastettu vaalilautakunnassa. (VaaliL 82 § 2 mom.). ☐ Niiden lukumäärät merkittiin kuitenkin tähän pöytäkirjaan.			
		Päivämäärä 2.4.2023		Kellonaika 22.10
SAAPUVILLA OLLEET	Äänestyslippuja järjestettäessä ja laskettaessa saapuvilla olleiden nimet. VaaliL 184 § (valtakirjat liitteenä)			

liite 1 2/4
4

VAALIPÖYTÄKIRJA

KÄYTTÄMÄTTÖMIEN ÄÄNESTYSLIPPUJEN HÄVITTÄMINEN	Vaalilautakunta hävitti kaikki käyttämättä jääneet äänestysliput. ☐
HUOMAUTUKSIA VAALIPÄIVÄN ÄÄNESTYKSEN SÄÄNNÖLLISEEN KULKUUN VAIKUTTANEISTA SEIKOISTA	
PÖYTÄKIRJANPITÄJÄN ALLEKIRJOITUS	<i>Antti Kuoppala</i>

LOPPUMERKINNÄT

PÖYTÄKIRJAN TARKASTAMINEN	Pöytäkirja on luettu julki ja tarkastettu. ☒
VAALILAUTAKUNNAN PUHEENJOHTAJAN/ VARAPUHEENJOHTAJAN ALLEKIRJOITUS	<i>Antti Vainikainen</i>
VAALILAUTAKUNNAN JÄSENEEN ALLEKIRJOITUS	<i>Pauli Peltola</i>
LIITTEET	1. Lomake, johon vaalien tulos on merkitty

LIITE 2: Vaaliluettelo (päivitetään myöhemmin)

LIITE 2

VAALILUETTELO - VALLÄNGD

Kunta 922 Vesilähti
Kommun Vesilähti

Äänestysalue
Röstningsområde

001

Kirkonkylä
Kirkonkylä

Älä irrota vaaliluettelosta sivuja - Skjäl inte sidorna ur valkången

Et käytössä Inte i bruk	Sukupuoli Kön	Henkilötunnus Personbeteckning	Sukunimi ja etunimet Släktnamn och förnamn	Asuinmaa Bostadsland	Kansalaisuus Medborgarskap	Huomautuksia Anmärkningar
			AAKKULÄ PIPSA MÄÄRIÄ			
			AALTO JENNI JOSEFINA			
	M		AALTO PETRI JYRKI JUHANI			
	M		AALTONEN ARI JUHANI			
			AALTONEN HILLA-RIIKKA ANNELI			
	M		AALTONEN JORMA TAPANI			
			AALTONEN RAIJA SILJA			
			AHDE ANNA-LIISA			
	M		AHDE MIKA ANTERO			
			AHOLA RIITTA SIRKKA-LIISA			
			AHONEN MARJA-TEREFTU			
	M		AHONEN TAISTO SEPPÖ KALEVI			
	M		AHONEN TIMO ANTERO			
	M		AHTAINEN JUUKA ILMARI			
			AHTAINEN SOFIA MARIA			
			AINASOJA HANNA MARJAANA			
			AJOSHÄKI SATU JOHANNA			
			ALA-NIKKOLA HANNA SUSANNA			
	M		ALA-NIKKOLA VEIKKO KALEVI			
	M		ALA-ORVOLA JANI KRISTER KUSTAA			
	M		ALA-ORVOLA RISTO VELI-PEKKA			
			ALAKOSKI ANNE-MARI KRISTIINA			
			ALAROVA SOILE MARJUT			
	M		ALENTOLA HEIKKI SEVERI			
			ALENTOLA LARJA ANNELI			
			ALENTOLA PIRJO ANITA			
			ALI-TOLPPA KATJA SISKÖ			
			ALLONEN AILA MARITA			
	M		ALLONEN MARKO JORMA JOHANNES			
			ANGERVO HELENA INKERI			
	M		ANTILA ERKKI VALDENAR			
	M		ANTILA HÄRRI MIKAEL			
	M		ANTILA TUOMO TAPIO			
	M		ARAMO JUUKA ANTTI MATTI			
			ARAMO RAILI HELENA			
	M		AROMAA SOINI ARTTURI			
	M		ARONEN JARI PETERI			
			ARONEN RAIJA MARJATTA KAARINA			
		Yhteensä/Tillsammans				
		joista miehiä/varav män				

Sivu
Sida

1/34

LIITE 3: Vaaliluettelon laskelmasivu (päivitetään myöhemmin)

LIITE 3

LASKELMA UTRÄKNING 922/001

	Tilanne 1 Läge 1			Tilanne 2 Läge 2		
	Miehet - Män	Naiset - Kvinnor	Yhteensä - Totalt	Miehet - Män	Naiset - Kvinnor	Yhteensä - Totalt
Aänioikeutettuja Röstberättigade						
Suomessa asuvat Suomen kansalaiset Finska medborgare i Finland	685	686	1371			
Ulkomailla asuvat suomalaiset Finländare bosatta i utomlands	18	25	43			
Yhteensä Totalt	703	711	1414			
Ennakkoon äänestäneet Förhandsröstande						
Suomessa asuvat Suomen kansalaiset Finska medborgare i Finland	161	177	338			
Ulkomailla asuvat suomalaiset Finländare bosatta i utomlands	3	5	8			
Yhteensä Totalt	164	182	346			
Vaalipäivänä äänoikeutetut Röstberättigade på valdagen						
Suomesta asuvat Suomen kansalaiset Finska medborgare i Finland	524	509	1033			
Ulkomailla asuvat suomalaiset Finländare bosatta i utomlands	15	20	35			
Yhteensä Totalt	539	529	1068			
Vaalipäivänä äänestäneet Röstande på valdagen						
Suomessa asuvat Suomen kansalaiset Finska medborgare i Finland						
Ulkomailla asuvat suomalaiset Finländare bosatta i utomlands						
Yhteensä Totalt						
Valeissa äänestäneet Röstande på valet						
Suomessa asuvat Suomen kansalaiset Finska medborgare i Finland						
Ulkomailla asuvat suomalaiset Finländare bosatta i utomlands						
Yhteensä Totalt						

Ohje keskusvaalilautakunnalle:

Jos ennakköäänestys hyväksytään vaaliluettelon tulostamisen jälkeen, merkitse ennakköön äänestäneet kohdalle E-lurjan sarakkeeseen, jossa on vaalien nimilyhenne ja vuosiluku (lisätietoa vaaliohjeessa nro 1).

Avvisning till centralvalnämnden:

Om en förhandsröstning godkänns efter att valängden har skrivits ut, ska du vid personen som röstat på förhand anteckna ett E i kolumnen med valets namnförkortning och årtal (mer information om detta i valavvisning nr. 1).

Helsinki

Helsingin kaupunki
Keskusvaalilautakunta

Presidentinvaali 2024

Vaalilautakunnan tehtävät

Yhteystiedot

09 310 133 44

vaali.kesvlk@hel.fi

Kaisaniemenkatu 3 B 16, 00100 Helsinki